

ANBEFALINGER TIL GENOPBYGNING AF DANSK ERHVERVSLIV

Coronakrisen har sendt alverdens økonomier til tælling og ændret det økonomiske landskab, som danske virksomheder ser ud i. Krisen vil accelerere tendenser, som var i gang inden krisen, og sætte gang i nye strømninger, som på den måde danner et før og et efter krisen. Coronakrisen skaber både udfordringer og muligheder for dansk erhvervsliv.

DVCA har nedsat et Advisory Board, der skal komme med anbefalinger til Regering og Folketing om genopbygning af erhvervslivet efter nedlukningen af Danmark og landene omkring os. Advisory Boardet kommer i dette notat med 10 forslag til, hvordan Danmark kan forbedre sin konkurrenceposition i løbet af coronakrisen. Anbefalingerne sætter høje krav til politisk beslutningskraft og hurtig eksekvering – kvaliteter det politiske system har udvist i nedlukningen af Danmark. Advisory Boardet opfordrer danske politikere til at lade genopbygningen bygge på samme kvaliteter.

DVCA's Advisory Board består af syv personer

Allan Pollack
Group CEO,
PFA

Christian Frigast
Bestyrelsesformand for
Axcel, EKF og formand for
DVCA

Henrik Brandt
Bestyrelsesformand for
Fritz Hansen, Lagkagehuset,
Nemlig.com, Toms og næst-
formand for Scandinavian
Tobacco Group

Jacob Aarup-Andersen
Chef for Banking DK,
Danske Bank

Jesper Jarlbæk
Formand for DanBAN og
bestyrelsesformand for
CataCap samt næstformand
i DVCA

Jørgen Rugholm
Senior Partner,
McKinsey & Company

Nina Smith
Professor i national-
økonomi og formand
for Forenet Kredit

Advisory Boardet blev sekretariatsbetjent af DVCA og Implement Consulting Group. Baggrundanalyser kan findes på dvca.dk.

AMBITION

Anbefaling #1

Sæt som overordnet ambition, at Danmark bliver det land i EU, der forbedrer sin konkurrenceposition mest i løbet af coronakrisen

SUCCESKRITERIER

Et omstillingsparat Danmark

- Øget omstilling på arbejdsmarkedet
- Grøn omstilling tilbage på sporet
- Accelereret digital omstilling og kompetenceopbygning

Et investeringsvilligt Danmark

- Genetablere nødvendigt niveau af egenkapital og egenkapital-lignende finansiering
- Samme antal iværksættere og gazeller som før nedlukningen
- Øget tiltrækning af udenlandske investeringer

ANBEFALINGER TIL ØGET OMSTILLING OG INVESTERINGSLYST

Et dynamisk og attraktivt investeringsmiljø

Anbefaling #2

Skab en fond med privat kapital og statslig garantistillelse for de mellemstore eksportvirksomheder og deres kritiske underleverandører

Anbefaling #3

Giv mulighed for investeringer i venture- og kapitalfonde under VSO og aktiesparekontoen, og indret aktiesparekontoen som den svenske investeringssparkonto

Anbefaling #4

Giv SMV'er mulighed for at afskrive merinvesteringer i digitalisering, grøn omstilling og FU&I med 130%

Et grønt Danmark i et grønt og stærkt Europa

Anbefaling #5

Klimapartnerskaberne skal hurtigt levere en vurdering af jobeffekten i Danmark af deres klimaforslag, og Regeringen skal udforme en grøn jobplan

Anbefaling #6

Ministerierne skal accelerere arbejdet med at udvikle en standard for grønne, finansielle produkter, herunder grønne obligationer

Anbefaling #7

Støt EU-samarbejdet og bak op om en EU genopretningsfond, der også fremmer den grønne omstilling i Europa

En arbejdsstyrke rustet til fremtiden

Anbefaling #8

Brug aktivering og opkvalificering af ledige under krisen til at opbygge digitale kompetencer – også for de nyuddannede

Anbefaling #9

Sæt Teknologipagten i spidsen for at oprette 10% nye STEM-studiepladser for kvalificerede ansøgere allerede i år og yderligere 10% i 2021

Anbefaling #10

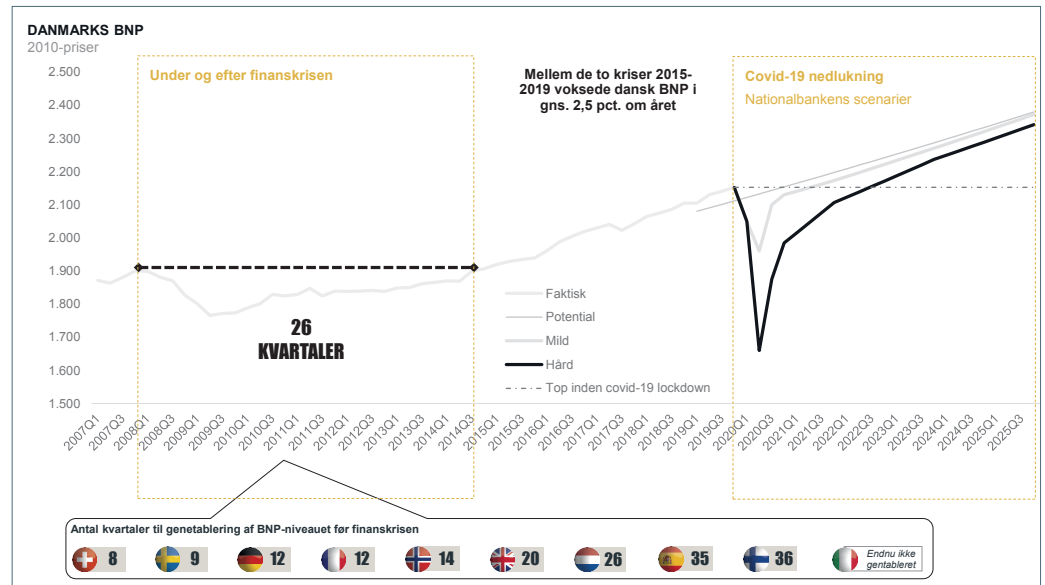
Giv mulighed for at minimere løn- og nedgang ved efteruddannelse og opkvalificering

DANMARK SKAL BRUGE KRISEN TIL AT FORBEDRE SIN KONKURRENCEPOSITION

Danmark var længe om at komme ud af finanskrisen. Det tog 26 kvartaler – 6½ år – før BNP var tilbage på før-kriseniveauet.¹

Det skyldtes blandt andet, at kravene til den finansielle sektor blev strammet samtidig med, at der var øget behov for lån og egenkapitalinvesteringer. Sådanne strukturelle problemer havde Danmark ikke ved indgangen til coronakrisen, og Danmark har gode muligheder for at stå stærkt, når økonomierne gradvist genåbner rundt om i verden.

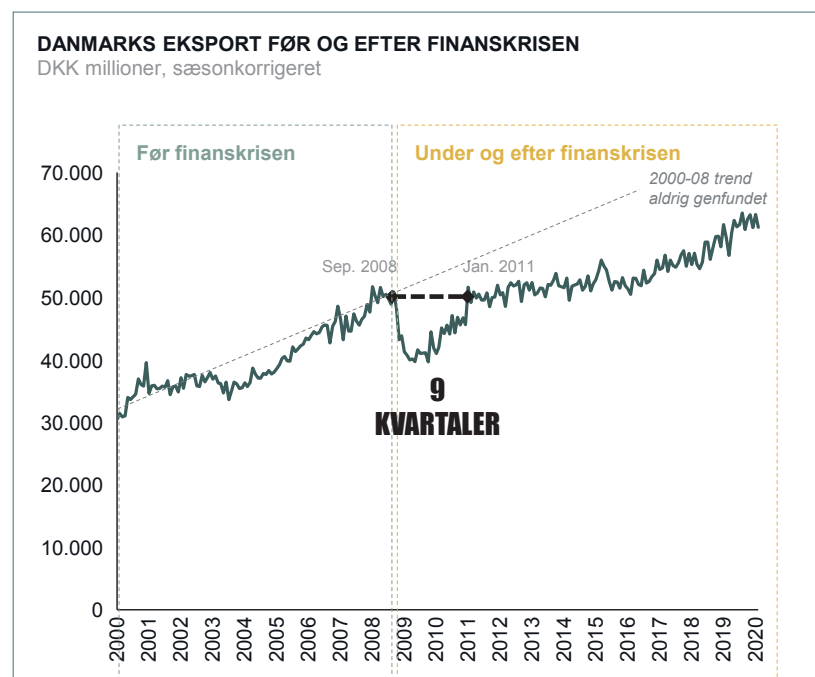
Danmark har gode muligheder for at styrke vores internationale konkurrenceposition, når økonomierne gradvist genåbner rundt om i verden.

Kilde: Implement Economics baseret på nationale data fra Danmarks Statistik

Eksporten vendte hurtigere tilbage til niveauet før finanskrisen end BNP, og de danske eksportvirksomheder var i høj grad med til at trække Danmark igennem krisen, især drevet af medicinal-, transportmiddel- og elektronikindustrien.²

Ud over at være ramt på den indenlandske efterspørgsel, vil coronakrisen også ramme danske eksportvirksomheder på deres internationale afsætningsmuligheder via nedgangen i den udenlandske efterspørgsel, manglende leverancer fra underleverandører og vanskeligheder ved at få egne varer frem. En tabt eksportordre kan få langvarige konsekvenser, fordi der ofte står en international konkurrent klar til at overtage kunderelationen.

Kilde: Implement Economics baseret på nationale data fra Danmarks Statistik og Eurostat (kvartalsvis, 2015-priser, sæson- og kalenderkorrigeret)

¹ Danmarks BNP toppede midlertidigt i 1. kvartal 2008 og var først tilbage på dette niveau i 3. kvartal 2014 (målt i faste priser). Dette er længere end i en række andre lande som Sverige, Norge, Tyskland, Schweiz og Frankrig. Se baggrundsanalyse på dvca.dk.

² Danmarks eksport var tilbage på før-krise niveau efter 9 kvartaler, mens det tog 26 kvartaler for BNP at vende tilbage til før-krise niveauet. Se baggrundsanalyse på dvca.dk.

Før krisen var der en generel tendens til afglobalisering, og WTO forudser et fald i verdenshandlen på op til 13-32% i 2020.³ Hertil kommer, at der siden finanskrisen har været en tendens til stigende protektionisme,⁴ og at sundhedskrisen allerede har medført yderligere handelshindringer og varetagelse af nationale interesser. Krisen vil accelerere disse tendenser, som var i gang inden krisen, og sætte gang i nye strømninger, som ændrer det internationale landskab for danske eksportvirksomheder.

Hvis eksporten også under og efter coronakrisen skal være en dynamo for dansk økonomi, kræver det, at vi bruger krisen på at styrke Danmarks internationale konkurrenceposition.

INDSATSEN SKAL FOKUSERE PÅ OMSTILLING OG INVESTERINGER

Det kræver hurtig omstilling på arbejdsmarkedet at holde den samlede ledighed nede og ledighedsperioden kort for ansatte der mister deres job.

Hvis Danmark skal forbedre sin konkurrenceposition under krisen, kræver det en hurtig omstilling på en række områder i det danske samfund. Det kræver hurtig omstilling på arbejdsmarkedet at holde den samlede ledighed nede og ledighedsperioden kort for ansatte, der mister deres job. Dermed bevares væsentlige kompetencer og viden, som er helt essentielle for Danmarks konkurrenceposition. Hvis vi samtidig bruger aktiveringsmidlerne klogt rettet mod fremtidens arbejdsmarked, vil danske virksomheder kunne stå stærkt efter krisen.

Samtidig kræver klimaudfordringen, at den grønne omstilling genoptages med fornyet styrket. Advisory Boardet ser grønne investeringer som en forudsætning for at styrke Danmarks konkurrenceposition – ikke som en hindring. Herudover vil niveauskiftet i brugen af digitale løsninger under krisen betyde, at stærke digitale kompetencer og en accelereret digital omstilling i erhvervslivet er forudsætninger for, at Danmark kan styrke sin internationale konkurrenceposition.

Advisory Boardet foreslår, at indsatser til at styrke omstillingen under krisen målrettes følgende succeskriterier:

- Øget eksport og global eksportmarkedsandel
- Øget omstilling på arbejdsmarkedet
- Grøn omstilling tilbage på sporet
- Accelereret digital omstilling og kompetenceopbygning

En central udfordring for en hurtigt og offensiv omstilling er, at soliditeten vil være markant svækket i mange virksomheder, så de har mindre kapital til at investere i nye forretningsmuligheder og arbejdspladser. Mens der er privat kapital nok i markedet, mangler der et dynamisk fondsmiljø og en levende aktiekultur i Danmark, der kan træde til og holde hånden under virksomhedernes investeringer, når beholdningen af egenkapital er lav.

Advisory Boardet foreslår, at arbejdet med at styrke investeringerne målrettes følgende succeskriterier:

- Øgede private investeringer og aktivering af passive indeståender
- Genetablere nødvendigt niveau af egenkapital og egenkapital-lignende finansiering
- Samme antal iværksættere og gazeller som før nedlukningen
- Øget tiltrækning af udenlandske investeringer

Advisory Boardet kommer i dette indspil med konkrete tiltag, der skal accelerere omstillingen af dansk økonomi og skabe bedre rammevilkår for erhvervsinvesteringerne. De konkrete tiltag er formet ud fra to designkriterier:

- Tiltagene skal have effekt på 1-2 års sigte
- Tiltagene skal bidrage til at øge dansk økonomis langsigtede vækstpotentiale

³ WTO Trade forecast 2020.

⁴ Se European Central Bank (2019), The economic implications of rising protectionism: a euro area and global perspective, ECB Economic Bulletin Issue 3/2019.

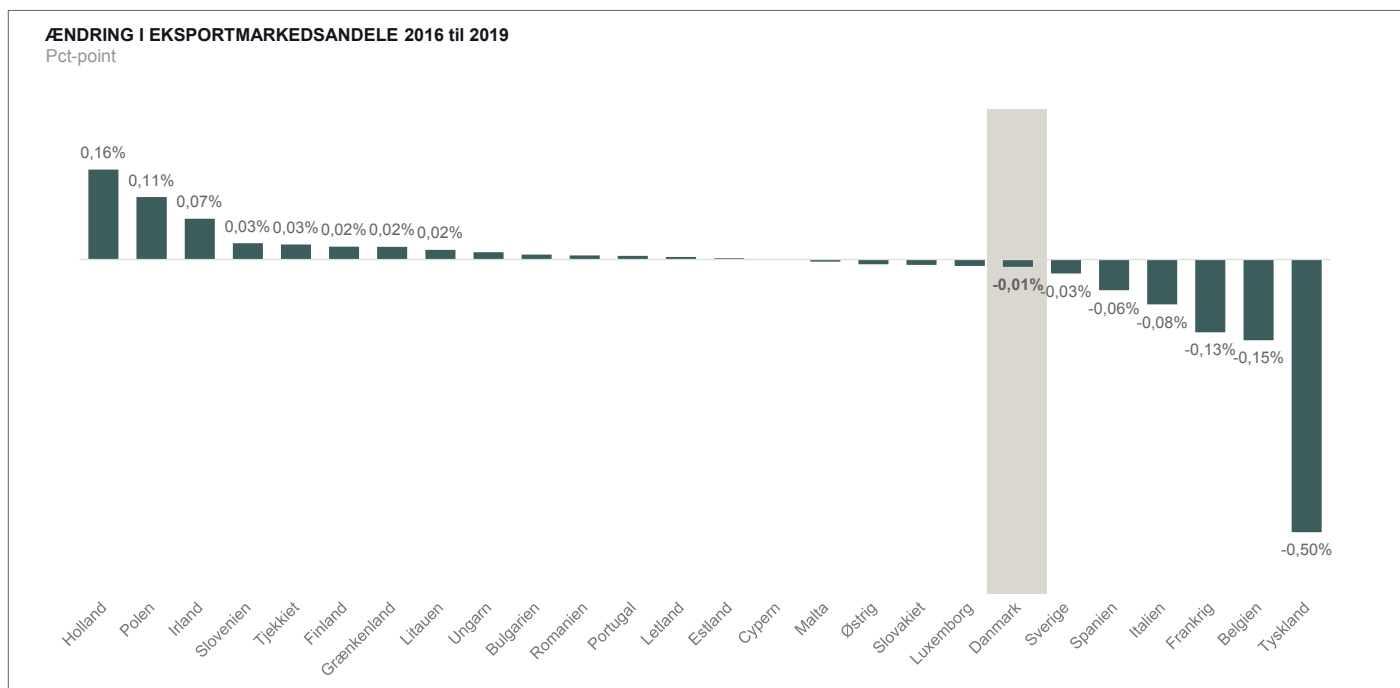
Advisory Boardet anbefaler som det første, at Regeringen sætter følgende positive ambition for Danmark:

Anbefaling

#1

Sæt som overordnet ambition, at Danmark bliver det land i EU, der har forbedret sin konkurrenceposition i løbet af coronakrisen

Konkret kan ambitionen måles ved, at Danmark bliver det land i EU, der øger sin globale eksportmarkedsandel mest i løbet af de næste tre år. I de forgangne tre år, 2016-2019, var Holland det EU-land, der forbedrede sin globale konkurrenceposition mest.

Note: EU er gennemsnittet af de europæiske lande.

Hvis danske eksportvirksomheder skal vinde markedsandel i et faldende marked, kræver det hurtige løsninger på de konkrete udfordringer, som virksomhederne møder på de globale markeder. Det vil være væsentligt at have et agilt beredskab på tværs af ministerier, der har en tæt, løbende dialog med eksportvirksomhederne.

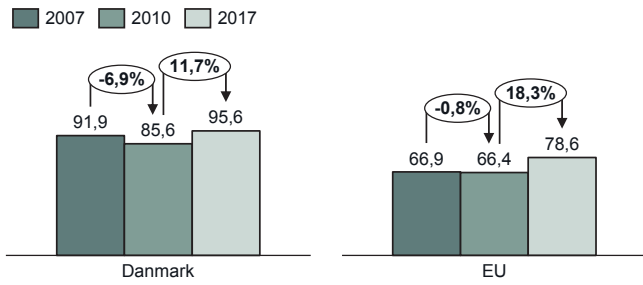
Regeringens nye eksport- og investeringspakke betyder blandt andet, at virksomhederne får billigere adgang til eksport- og akutrådgivning. Det kan fx hjælpe virksomhederne med at sikre og tilpasse deres virksomhedernes globale værdikæder. Men som lille åben økonomi er vi afhængige af, hvordan regeringer overalt i verden reagerer på krisen.

Nedlukningen af økonomierne i forbindelse med coronakrisen har blandt andet medført indrejseforbud, skærpede handelsprocedurer og eksportbegrænsninger i en række lande, herunder på det indre marked. Et vigtigt skridt vil være, at regeringerne i Europa hurtigt og koordineret får genetableret den frie bevægelighed for varer, tjenester, kapital og arbejdskraft på det indre marked.

Ambitionen skal sættes øjeblikkeligt, og nye indsatser skal dimensioneres efter dette overordnede pejlemærke for dansk økonomi. Med det pejlemærke styrker vi den danske konkurrenceevne i løbet af krisen frem for at udhule den, som det var tilfældet under finanskrisen.⁵

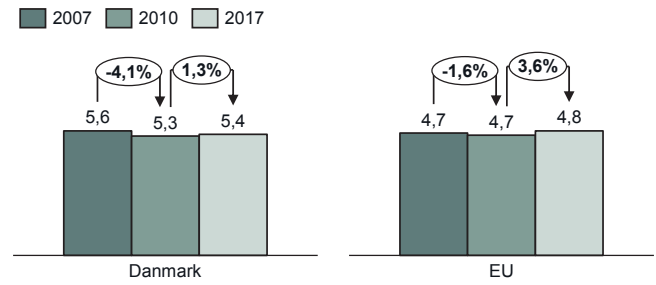
KONKURRENCEINDEKS, IMD WORLD COMPETITIVENESS

Indeks (100=max)

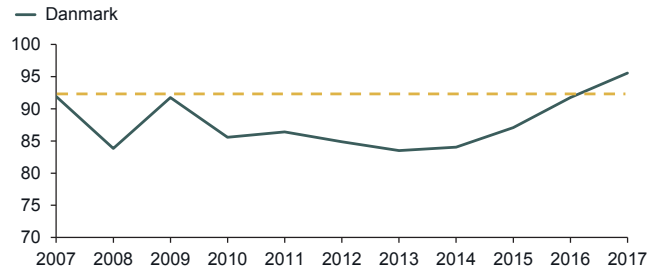
KONKURRENCEINDEKS, WORLD ECONOMIC FORUM

Indeks

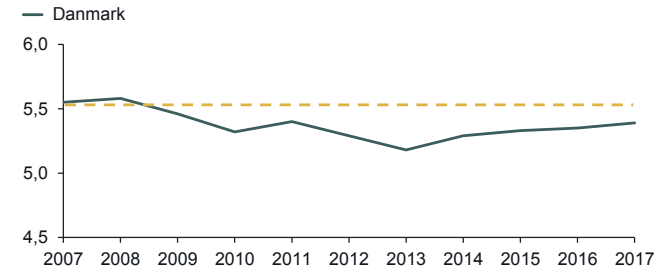
UDVIKLING I DEN DANSKE KONKURRENCEEVNE, 2007-2017

Indeks (100=max)

UDVIKLING I DEN DANSKE KONKURRENCEEVNE, 2007-2017

Indeks

Note: EU er gennemsnittet af de europæiske lande.

Kilde: Implement Economics baseret på data fra IMD World Competitiveness and World Economic Forum

ET DYNAMISK OG ATTRAKTIVT INVESTERINGSMILJØ

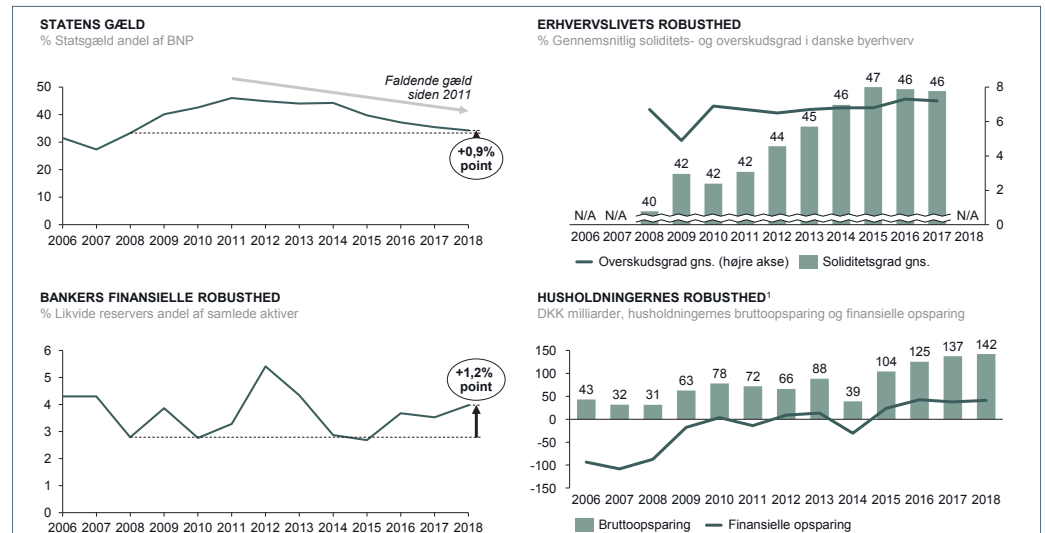
En af følgevirkningerne ved finanskrisen i 2008 var en langvarig investeringskrise, der varede næsten et årti. Investeringsfaldet under finanskrisen var ekstraordinært stort, og genopretningen var ekstraordinær træg. Først i 2016 var erhvervsinvesteringerne tilbage på niveau med 2008-investeringerne, men SMV'erne holdede bagefter.⁶

Finanskrisen gjorde det tydeligt, hvor vigtige banker og den finansielle sektor er for at holde hånden under sunde danske virksomheder. Danmark står på mange måder stærkere i dag end ved indgangen til den finansielle krise. Ny bankregulering og øget tilsyn har gjort banker langt mere solide, og der er stor likviditet i den samlede finansielle sektor. Virksomhederne, husholdningerne og staten var også bedre polstrede inden nedlukningen end i 2008.

Alligevel viser det seneste konjunkturbarometer et fald i industriens investeringsplaner, der overgår det største fald under finanskrisen. Der er en tæt sammenhæng mellem industriens investeringsplaner og de samlede private erhvervsinvesteringer, og det store fald varsler markante fald i erhvervsinvesteringerne i halen af coronakrisen.⁷

Erhvervsinvesteringer i produktivt fremmende tiltag er afgørende for vores muligheder for at forbedre Danmarks konkurrenceposition i løbet af krisen. Advisory Boardet kommer med anbefalinger,

Note: Husholdningernes bruttoopsparing består af finansiell opsparing (fordringsherværelse, netto) og faste bruttoinvesteringer (bl.a. nybyggeri). Finansiell opsparing består af husholdningernes beholdning af værdipapirer, pensioner, kontanter og bankindeståender. Data for soliditeten og overskudsgraden i danske byerhverv var kun tilgængelige i perioden 2008-2017 på tidspunktet for dette notat.

6
Se Axcelfuture (2019), Skal vi være bekymrede for investeringsgab? Rapport om investeringsudviklingen i Danmark.

Kilde: Implement Economics baseret på data fra Danmarks Statistik

der skal holde hånden under erhvervsinvesteringerne og bidrage til at udvikle et dynamisk fondsmiljø. Det giver danske virksomheder et stærkt kapitalgrundlag i ryggen, når de skal konkurrere internationalt.

Større og samfunds bærende virksomheder kan få behov for at genoprette en fornuftig kapitalstruktur for at kunne fastholde deres konkurrencekraft og markedsposition, såfremt coronakrisen trækker ud. Mangel på kapital kan medføre risiko for et mere langsigtet tab af viden, internationale markedsandele og arbejdspladser i Danmark. For at undgå sådan en situation kunne staten træde til og gennem en statslig enhed eller fond bidrage til rekapitaliseringen af udvalgte danske virksomheder i samarbejde med det private marked, herunder institutionelle investorer.

Adgang til kapital får os dog ikke i mål, hvis lysten til at investere ikke er til stede. Det er derfor af afgørende betydning, at der i forbindelse med krisen ikke indføres tiltag, der gør det dyrere at etablere og drive forretning i Danmark. På kort sigt vil det skabe sikkerhed og stimulere investeringslysten, hvis regeringen kommer med en klar udmelding om, at skatter og afgifter for erhvervslivet ikke vil blive hævet de næste tre år.

Perioden med ro om skattesystemet kan bruges til at skabe rammerne for et mere simpelt og internationalt konkurrencedygtigt erhvervsskattesystem – både for investeringer og opsparing.

Anbefaling

#2

Skab en fond med privat kapital og statslig garantistillelse for de mellemstore eksportvirksomheder og deres kritiske underleverandører

Statens hjælpepakker og bankernes gældsfinansiering har i kombination afhjulpet det akutte behov for likviditet for mange danske virksomheder på den korte bane. På trods af hjælpepakker har 44% af virksomhederne tæret på deres egenkapital pga. driftsunderskud under nedlukningen.⁸ Fremskrivninger viser, at danske virksomheder vil have mistet egenkapital svarende til ca. 65 mia. i løbet af de første 4 måneder af krisen.

Mens der er kapital nok i markedet, er der en risiko for, at kapitalen ikke kommer hurtigt nok ud til virksomhederne. Særligt de mellemstore virksomheder vil være udsatte, da de hverken kan hente kapital i Vækstfonden (som SMV'erne) eller på aktiemarkedet (som de børsnoterede virksomheder).

Advisory Boardet anbefaler, at dette hul i markedet lukkes med en hybridfond målrettet de mellemstore eksportvirksomheder med følgende overordnede rammer:

- Fonden skal baseres på en bred aftale i den finansielle sektor om en permanent fond, der skal stille kapital til rådighed for eksportvirksomhederne og deres kritiske underleverandører. Brancheaftalen skal være på plads inden 1. juli 2020.
- De første 2 år stiller Staten sikkerhed (via en såkaldt 'first loss guarantee'), så fonden har mulighed for at løbe en større økonomisk risiko under krisen end fx banker. I forhandlingerne om fonden skal det konkretiseres, hvordan Statens garantier fases ud efter krisen samt kriterier for en eventuel forlængelse, hvis den økonomiske situation kræver det.
- Fonden skal være åben for, at den almindelige dansker kan investere i fonden via aktiesparekonto (se nedenfor).
- Fonden skal forankres i en eksisterende institution, så den allerede fra 1. august 2020 kan tilbyde kapital til eksportvirksomhederne og hermed understøtte udfasningen af hjælpepakkerne.
- Der skal nedsættes en professionel investeringskomite til at godkende investeringerne.
- Der skal udformes en klar exitstrategi, der både sikrer, at virksomhederne kan købe fonden ud, og at fonden kan afvikle sin investering i den enkelte virksomhed.
- Fonden kan struktureres med underfonde (fx en klimafond, en teknologifond eller andre fonde inden for danske styrkepositioner), så investorerne har mulighed for at målrette deres investeringer til det formål, der passer dem bedst.

7

Se Axcelfuture (2020), Coronakrisen er en stopklods for erhvervsinvesteringerne – og sætter dermed en bremse for vækst og grøn omstilling.

8

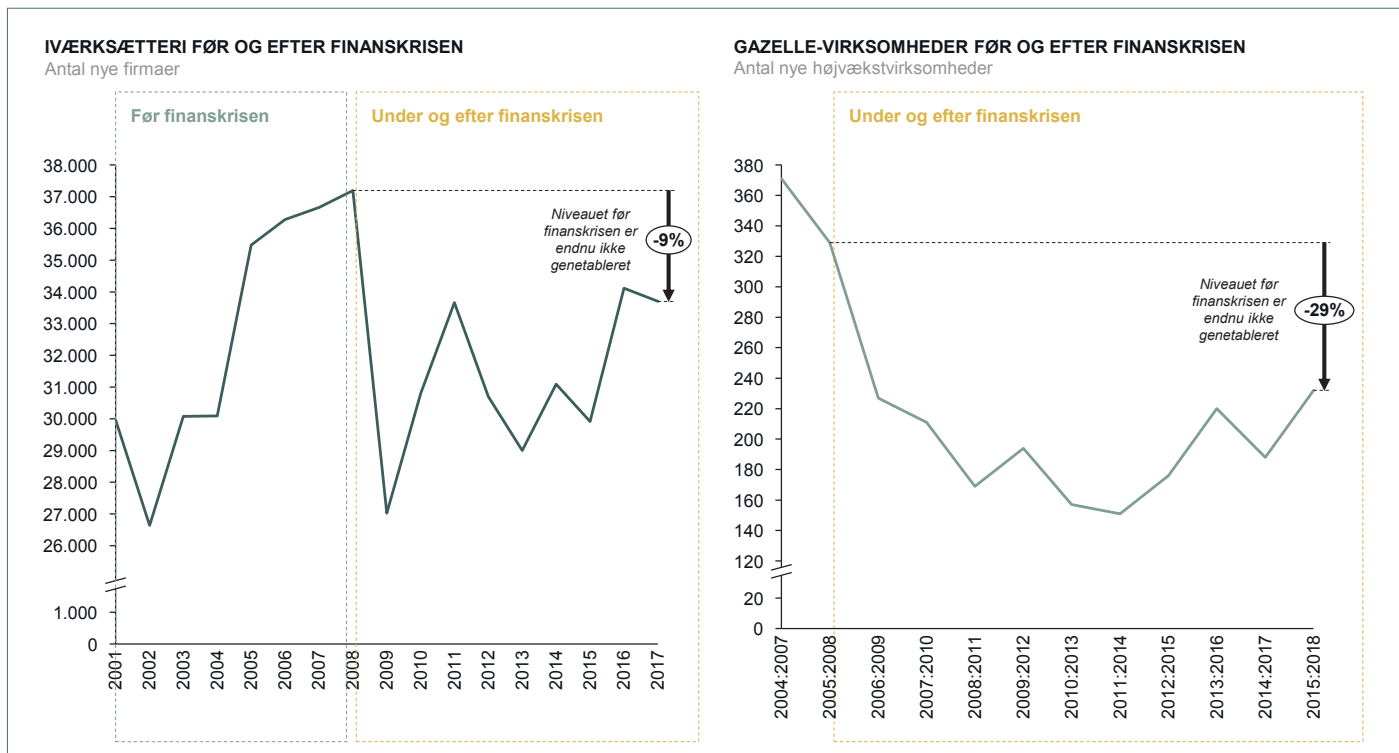
Hertil kommer renteomkostninger og skat, der må antages at tære yderligere på egenkapitalen. Se Axcelfuture (2020), COVID-19: Økonomiske konsekvenser for dansk erhvervsliv.

Anbefaling

#3

Giv mulighed for investeringer i venture- og kapitalfonde under VSO og aktiesparekontoen, og indret aktiesparekontoen som den svenske investeringssparkonto

Kredittklemmen, der fulgte i kølvandet på finanskrisen, var særlig hård for iværksætterne. Antallet af nye virksomheder faldt drastisk under krisen, og tabet er endnu ikke blevet indhentet. Det samme gælder for antallet af gazeller. En forklaring på den langsomme udvikling er, at Danmark ikke har en udviklet aktiekultur, som vi fx ser det i Sverige, hvilket hæmmer vækstlaget i Danmark.

9

I perioden 2014-2016 havde Sverige fx ca. 35 gange så mange børsnoteringer af mindre virksomheder som Danmark (korrigeret for landenes størrelse). Der er eksempler på, at danske virksomheder bliver børsnoteret i Sverige, og kun en begrænset andel af virksomhederne er på danske hænder, når virksomhederne bliver børsnoteret. Se bl.a. Vækstfonden (2018), Fra startup til scaleup.

10

Professor Michael Møller (CBS) og Lektor Claus Parum (CBS), Er aktiesparekontoforslaget en god idé? Publiceret i FINANS/INVEST 05, oktober 2017.

11

Den 1. juli bliver grænsen for, hvor meget der kan indskydes på en aktiesparekonto, hævet fra 50.000 DKK til 100.000 DKK.

12

Se blandt andet oplysninger om investeringssparkontoen (ISK) fra Skatteverket i Sverige på www.skatteverket.se/privat/skatter/vardepapper/investeringssparkontoisk.4.5fc8c94513259a-4ba1d800037851.html. Find blandt andet oplysninger om aktiesparekontoen på <https://danskebank.dk/privat/produkter/investering/aktiesparekonto>.

Der er store passive formuer i den finansielle sektor og indestående på private konti, som kan komme ud og arbejde for dansk erhvervsliv. Advisory Boardet anbefaler, at opsparede midler under virksomhedsskatteordningen (VSO) skal kunne investeres i venture- og kapitalfonde.

Aktiesparekontoen havde til hensigt at invitere nye investorer ind på markedet, men økonomer vurderer, at besparelsen vil være for begrænset til at have effekt. Det skyldes blandt andet, at loftet er lavt.

Advisory Boardet foreslår, at aktiesparekontoen får samme struktur som den svenske investeringssparkonto, hvor man på en simpel måde beskattes af sit indestående på kontoen, frem for gevinster og tab, men uden at kontoen har et loft. Samtidig skal vi udvide ordningen, så det bliver muligt at investere i venture- og kapitalfonde under denne ordning. Disse ændringer bør gennemføres øjeblikkeligt og træde i kraft 1. juli 2020.

Anbefaling

#4

Giv SMV'er mulighed for at afskrive merinvesteringer i digitalisering, grøn omstilling og FU&I med 130%

Danske SMV'er står for næsten 53% af beskæftigelsen og 57% af omsætningen i den private sektor. 94% af Danmarks højvækstvirksomheder er SMV'er, og de står for næsten halvdelen af den fremgang i værdiskabelsen, der blev skabt af danske højvækstvirksomheder i 2013–2016.¹³ Det er vigtigt for Danmarks vækstmuligheder, at danske SMV'er investerer i produktivitetsfremmende tiltag.

Danske SMV'er er mindre digitale end de store virksomheder, og deres investeringer i forskning, udvikling & innovation (FU&I) er stort set gået i stå.¹⁴ Samtidig har SMV'ernes grønne omstilling sværere vilkår på grund af den mindre volumen til at dække investeringen. Analyser og internationale sammenligninger fra EU-Kommissionen viser, at fradrag er et af de mest effektive instrumenter til at stimulere investeringer, særligt for mindre virksomheder, og at fradraget skal betydeligt over 100% for at accelerere investeringerne.¹⁵

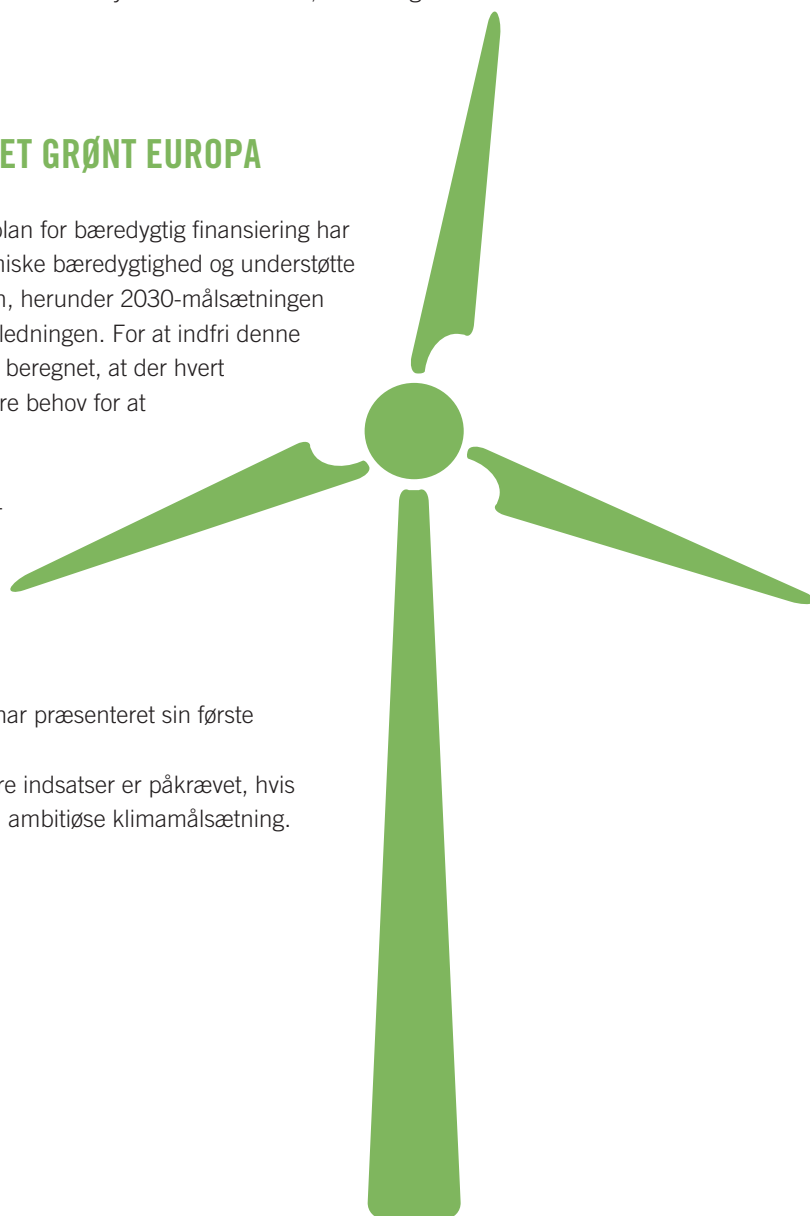
Advisory Boardet foreslår, at SMV'erne får et større fradrag for deres merinvesteringer i digitalisering, FU&I og grøn omstilling. Disse udgifter kan i dag straksafskrives med 100%,¹⁶ men Advisory Boardet foreslår at hæve fradraget til 130%.¹⁷ Fradraget skal også dække rådgivningsydelse og dermed erstatte de statslige støttepuljer til SMV'erne.¹⁸ Fradraget skal træde i kraft øjeblikkeligt og være gældende i en tidsbegrænset periode. Advisory Boardet anbefaler, at fradraget fases ud efter 3 år med mulighed for forlængelse.¹⁹

ET GRØNT DANMARK I ET GRØNT EUROPA

EU-Kommissionens handlingsplan for bæredygtig finansiering har til formål at styrke EU's økonomiske bæredygtighed og understøtte gennemførelsen af Paris-aftalen, herunder 2030-målsætningen om en 40% reduktion i CO²-udledningen. For at indfri denne målsætning har Kommissionen beregnet, at der hvert år i perioden 2021-2030 vil være behov for at investere 180 mia. EUR.²⁰

Den danske Regering, med opbakning fra Folketinget, har trumfet EU-Kommissionens klimamål og valgt verdens hidtil mest vidtgående målsætning på 70% inden 2030. Regeringen har præsenteret sin første runde klimaplan.²¹

Flere indsatser er på vej, og flere indsatser er påkrævet, hvis Danmark skal nå i mål med sin ambitiøse klimamålsætning.

13 Se SMV-Portalen og DI Business (2019), SMV'ere er Danmarks vækstlokomotiver.

14 For mere om SMV'ers FU&I investeringer, se Science Report (2018), Små virksomheder investerer ikke i forskning og udvikling. For mere om SMV'ers digitalisering, se DI Analyse (2017), SMV'er halter efter med digitaliseringen.

15 Se European Commission (2017), Towards a European R&D Incentive? An assessment of R&D Provisions under a Common Corporate Tax Base.

16 Se blandt andet <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2060787>.

17 En evaluering fra Storbritannien konkluderer, at skattefradrag for FU&I har stimuleret investeringerne. Det samme konkluderer Socialdemokratiet i deres rapport Vækst der virker.

18 På www.smvdigital.dk kan SMV'er fx søge tilskudsvouchers på 25.000 kr. til indkøb af rådgivning, der skal hjælpe virksomhederne med at afklare, hvordan teknologi og anvendelse af data kan hjælpe SMV'erne til at optimere deres ressourceforbrug, processer, produkter og logistik mv., så de kan reducere deres klimaaftryk.

19 For at øge virksomhedernes kapital og fremme SMV'ers investeringer i forskning og innovation, herunder AI, har LO fx foreslået en afskrivning på 125% af investeringer samt at forhøje fradrag for investeringer i IT, se Teknologisk Institut (2016), Kunstig intelligens – Morgendagens job og samfund.

20 Det Europæiske Råd (2020), Bæredygtig finansiering: Rådet vedtager et fælles EU-klassificeringssystem, pressemeddelelse 5. april 2020.

21 I klimaplanen fremgår det blandt andet, at Regeringen vil bygge to energier frem mod 2030, have en grønnere varmesektor og genanvende mere affald. Finansministeren åbner for flere forslag efter sommerferien og en grøn skattereform senere.

Anbefaling

#5

Den eksterne finanspolitik under genopretningen bør tænkes sammen med klimapolitikken.

Klimapartnerskaberne skal hurtigt levere en vurdering af jobeffekten i Danmark af deres klimaforslag, og Regeringen skal udforme en grøn jobplan

Coronakrisen ramte Danmark på et tidspunkt, hvor klimapartnerskaberne lige havde afleveret deres anbefalinger til, hvordan Danmark skal nå sit klimamål i 2030. Det klimamål skal stadig nås. Advisory Boardet anbefaler, at de mest omkostningseffektive indsatser i klimapartnerskabernes forslag prioriteres på baggrund af deres potentiale for at skabe jobs i Danmark på kort sigt (1-3 år).

Energirenovering og udskiftning af pumper (individuelle varmepumper og store varmepumper) kan fx både skabe job på kort sigt og understøtte den grønne omstilling med begrænsede samfundsøkonomiske omkostninger.

Advisory Boardet mener, at Klimapartnerskaberne skal kaldes sammen øjeblikkeligt og inden 1. juli 2020 fremlægge en vurdering af jobeffekten i Danmark af alle deres klimaforslag. Det foreslås, at Regeringen herefter fremlægger en grøn jobplan inden 1. august 2020.

Mere generelt mener Advisory Boardet, at den ekspansive finanspolitik under genopretningen skal tænkes sammen med klimapolitikken, når timingen er rigtig, og det vil være til gavn for både jobskabelsen på kort sigt og den grønne omstilling. Mange af klimaforslagene vil omfatte bygge- og anlægsbranchen – en branche der indtil videre ikke har været særligt hårdt ramt af nedlukningen. Indsatserne skal derfor løbende justeres, så der ikke sker en overophedning i visse dele af økonomien.

Anbefaling

#6

Ministerierne skal accelerere arbejdet med at udvikle en standard for grønne, finansielle produkter, herunder grønne obligationer

Der er stor appetit på og behov for investeringer i grønne løsninger. Den danske pensionssektor ønsker at investere 350 mia. DKK. i den grønne omstilling de kommende 10 år, og Finans Danmarks medlemmer ønsker ligeledes at finansiere yderligere 300 mia. DKK. i den grønne omstilling ud over de 400 mia. DKK, der allerede er investeret.²²

Investeringer i miljøforbedringer af den danske bygningsmasse alene kan fx levere 1,4 mio. tons CO²-reduktion i Danmark. Hertil kommer, at blandt andet investeringer i den grønne omstilling af dansk landbrug og private investeringer generelt indgår som et centralt element i mange af klimapartnerskabernes anbefalinger.

Virksomheder bliver ikke blot mødt med krav om CO²-reduktion på deres grønne aktiviteter og investeringer – de skal også opfylde en væsentlig dokumentations- og oplysningspligt. Advisory Boardet anbefaler, at ministerierne hurtigt udvikler en standard for grønne finansielle produkter og etablerer en institutionel infrastruktur, der kan verificere, at en investering lever op til de grønne standarder (fx byggesagkyndige der kan estimere, hvorvidt det fremtidige energiforbrug på en bygning vil være 30% lavere end det nuværende energiforbrug i forbindelse med boligrenoveringer).

Standarden skal tage udgangspunkt i EU-Kommissionens nye taksonomi og implementere den i en dansk kontekst.²³ Standarden skal være klar 1. august 2020.

22

"Grøn omstilling – EU-Taksonomien og eksempler fra danske virksomheder, artikel publiceret i FINANS/INVEST, april 2020.

Anbefaling

#7

Ligesom coronakrisen kræver koordinering mellem medlemslandene, kræver klimakrisen også fælles europæiske løsninger.

Støt EU-samarbejdet og bak op om en EU genopretningsfond, der også fremmer den grønne omstilling i Europa

Bygninger står for hele 36% af CO²-udledningen i Europa, så også i de andre medlemslande bliver der behov for at foretage betydelige investeringer i boligrenoveringer og i den grønne omstilling mere generelt.

EU-Kommissionens prognoser tyder på en nedgang i den europæiske økonomi, der ikke er set siden anden verdenskrig.²⁴ Mens Danmark indtil videre har en stærk økonomi, ser situationen helt anderledes ud i andre medlemslande. En dyb og langvarig økonomisk nedgang i Europa skader dansk eksport, udfordrer solidariteten mellem medlemslandene og svækker handlekraften i EU-samarbejdet.²⁵

Ligesom coronakrisen kræver koordinering mellem medlemslandene, kræver klimakrisen også fælles europæiske løsninger. Den økonomiske nedgang kan betyde, at mange EU-lande nedprioriterer nødvendige investeringer i den grønne omstilling. Advisory Boardet foreslår derfor, at Danmark bakker op om en fælles EU genopretningsfond, der stiller krav om investeringer i den grønne omstilling i Europa.

Eksporten til de øvrige EU-lande udgør 60% af Danmarks samlede eksport og understøtter mere end 320.000 jobs.²⁶ Danmark har særlige styrkepositioner inden for miljøteknologi, og den grønne omstilling i Europa og globalt udgør et væsentligt eksportpotentiale for danske virksomheder.²⁷ Genopretningsfonden kan således også føre til nye forretningsmuligheder for grønne, danske eksportvirksomheder og deres underleverandører.

23

Som led i handleplanen for bæredygtig finansiering har EU-Kommissionen udviklet retningslinjer for virksomheders klimarelaterede rapportering, og i april blev et fælles EU-klassificeringssystem indført, der skal fremme private investeringer i bæredygtig vækst og bidrage til en klimaneutral økonomi (den såkaldte EU Taxonomy). Taksonomien har til formål at give virksomheder og investorer et fælles sprog til at identificere de økonomiske aktiviteter, der anses for miljømæssigt bæredygtige, på en transparent og sammenlignelig måde.

24

EU-Kommissionen (2020), European Economic Forecast, forår 2020.

25

Samlet set foregår mere end 80% af Danmarks internationale handel via det indre marked eller under de handelsaftaler, EU-Kommissionen har indgået med tredjelande. EU's handelsaftaler med Japan, Canada og Sydkorea alene forventes at øge Danmarks BNP med 0.8%, og EU-Kommissionen har herudover igangværende forhandlinger med en række andre lande (fx Mercosur-landene, New Zealand og Australien). Handelsaftalerne giver danske eksportvirksomheder adgang til nye markeder og mulighed for at diversificere deres globale værdikæder. Se Erhvervsstyrelsen (2018), Betydning af international handel for økonomi og beskæftigelse i Danmark.

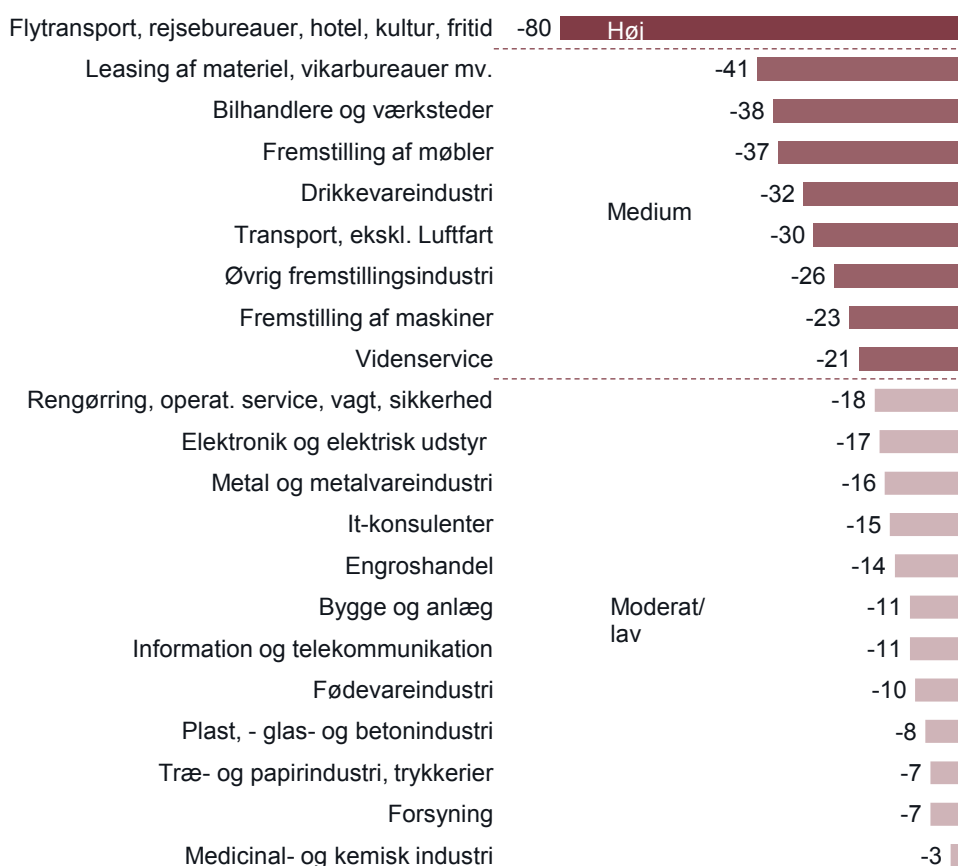
26

Dansk Erhverv (2019), 323.000 danske fuldtidsjobs knyttet til EU's indre marked. Opgørelsen er lavet før Brexit trådte i kraft.

27

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse (2020), Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023.

BRANCHERNES FORVENTNING TIL OMSÆTNING Q2 omsætningsfald ift. Q2 2019 %

Note: Indekset indeholder 18 (kvalitative og kvantitative) indikatorer på, hvor attraktivt et land er at investere i, og der indgår 44 lande. Indekset er blevet opdateret til 2016, hvilket er så langt frem der er data for alle 18 indikatorer.

Det er af afgørende betydning, at initiativer til at understøtte jobskabelse på den korte bane ikke medfører strukturelle ændringer på arbejdsmarkedet.

EN ARBEJDSSTYRKE RUSTET TIL FREMTIDEN

Krisen rammer asymmetrisk på tværs af brancher i Danmark, og ændrede forbrugsmønstre betyder, at der vil være virksomheder, der ikke har et bæredygtigt kundegrundlag på den anden side af krisen. Det kræver et omstillingsparat arbejdsmarked at sikre hurtig omskoling og opkvalificering af medarbejdere, der mister deres arbejde i forbindelse med krisen.

Danmark har verdensrekord i aktiv arbejdsmarkedspolitik, og den danske flexicurity-model er en stor fordel for Danmark under og efter krisen. Det er væsentligt for Danmarks omstillingsevne, at aktiveringsmidler bruges med fremtidens arbejdsmarked for øje, og at krisen bruges som afsæt til at udvikle et marked for efteruddannelse af høj kvalitet, der afspejler arbejdsmarkedets behov.

Samtidigt understreger Advisory Boardet, at initiativer til at understøtte jobskabelse på den korte bane ikke må medføre strukturelle ændringer på arbejdsmarkedet (fx ændringer af dagpengesystemet), der reducerer udbuddet af arbejdskraft.

Anbefaling

#8

Brug aktivering og opkvalificering af ledige under krisen til at opbygge digitale kompetencer – også for de nyuddannede

Danmark ligger bag de lande, vi normalt sammenligner os med, på digitalisering, når det kommer til digitale kompetencer²⁸. Advisory Boardet anbefaler, at aktivering og opkvalificering af ledige under krisen, i særlig grad, rettes mod opbygning af digitale kompetencer. Det gælder også for den generation af nyuddannede, der træder ud på et svært arbejdsmarked. Advisory Boardet foreslår, at nyuddannede inden for de ikke-tekniske uddannelser får mulighed for at tage en supplerende 1-årig uddannelse målrettet datalogi og digitalisering.

Anbefaling

#9

Sæt Teknologipagten i spidsen for at oprette 10% nye STEM-studiepladser for kvalificerede ansøgere allerede i år og yderligere 10% i 2021

Ind- og udrejseforbuddene i en række lande har sat en stopper for mange unges planer om et sabbatår i udlandet, og udsigten til højere ledighed i Danmark begrænser de unges muligheder for at få et ufaglært arbejde. Man vil derfor forvente en større søgning mod de mellemlange og videregående uddannelser til sommer, som det også var tilfældet under finanskrisen.²⁹

Mere end hver fjerde virksomhed har forgæves forsøgt at rekruttere medarbejdere med såkaldte STEM-kompetencer (Science, Technology, Engineering & Mathematics), og hvert femte nye job, der slås op i den private sektor, er et STEM-job.³⁰ Danmark halter efter, når det kommer til at sikre nok ingeniører og medarbejdere med kompetencer inden for IT, teknologi og naturvidenskab, og flere uddannede med en STEM-uddannelse vil forbedre danske virksomheders konkurrenceposition.

Teknologipagten er et samarbejde mellem Regeringen, erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, organisationer og andre aktører, der har til formål at gennemføre projekter og aktiviteter, der skal løfte arbejdsstyrkens tekniske og digitale kompetencer og spore flere unge ind på STEM-uddannelser. Et af Teknologipagtens mål er, at 20% flere skal have gennemført en STEM-uddannelse om 10 år, enten som faglært eller fra de videregående uddannelser. Det svarer til ca. 10.000 flere med en STEM-uddannelse i 2028, end der ellers var udsigt til.³¹

Regeringen er i dialog med Folketingets partier om at oprette flere studiepladser, og Advisory Boardet anbefaler, at der oprettes 10% nye STEM-studiepladser for kvalificerede ansøgere allerede fra

²⁸ Teknologipagten (2018), Årsrapport.

²⁹ Efter finanskrisen i 2008 steg antallet af afviste på bare et år med 50% ifølge tal fra Den Koordinerede Tilmelding. Fra 8.962 afviste ansøgere til 13.689 afviste. Se bl.a. Politikken, 2.maj 2020.

³⁰ Teknologipagten (2018), Årsrapport 2018 for Teknologipagten.

³¹ Danmark ligger under EU-gennemsnittet og halter efter lande som Tyskland, Frankrig, Storbritannien og hele Skandinavien, når det kommer til antallet af de såkaldte STEM-uddannede. Se DI Analyse (2019), Danmark halter bagud på STEM-uddannelserne.

³² Se DI Analyse (2019), Danmark halter bagud på STEM-uddannelserne.

sommeren 2020 og yderligere 10% i 2021. Ellers er der risiko for, at uddannelsesinstitutionerne afviser kvalificerede ansøgere på grund af mangel på uddannelsespladser, som det har været tilfældet tidligere.³²

Advisory Boardet peger herudover særligt på to indsatsområder, hvor man fremadrettet kan gøre mere for at øge søgningen mod STEM-uddannelserne. For det første finder Advisory Boardet det helt centralt, at indsatsen for at motivere flere kvinder til at søge ind på STEM-uddannelserne opprioriteres. I dag er det kun en tredjedel kvinder, som studerer på STEM-uddannelserne. For det andet skal erhvervslivet tilskyndes yderligere til at ansætte bachelorer fra STEM-uddannelserne. Det kan gøre det at tage en videregående uddannelse mere overskueligt, og de studerende får samtidigt mulighed for at bruge kandidatuddannelsen til at bygge ovenpå deres praktiske erfaring, når de vender tilbage til deres uddannelser.

Anbefaling

#10

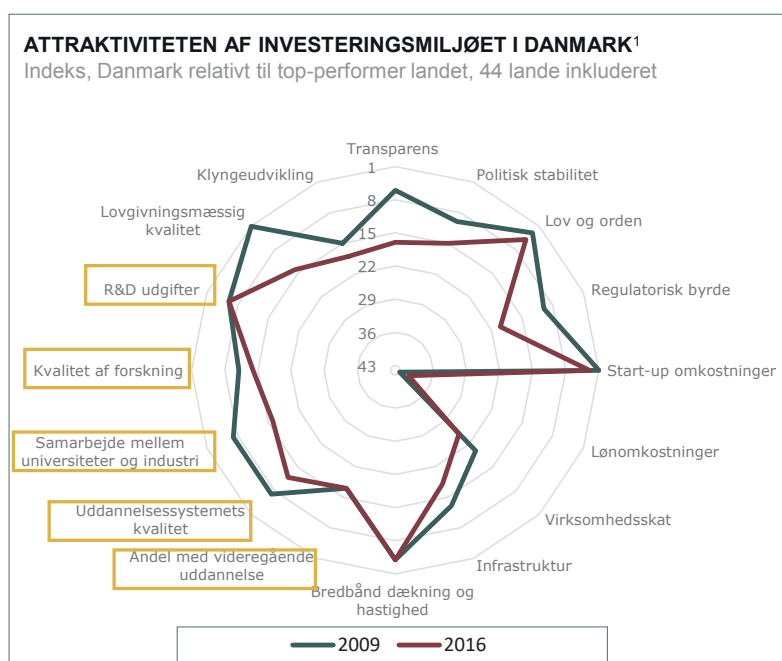
Giv mulighed for at minimere lønnedgang ved efteruddannelse og opkvalificering

Danmark er et dyrt land at drive forretning i, og derfor er det særdeles vigtigt, at vi ligger i top på kvalitet, herunder kvalitet inden for uddannelse, forskning og innovation. Ellers får danske virksomheder svært ved at vokse internationalt, og udenlandske virksomheder vil ikke finde det attraktivt at investere i Danmark.

Der er dog tegn på, at Danmark sakker bagud på en række kvalitetsparametre relativt til mange andre lande. Sammenlignet med situationen før finanskrisen er Danmark blevet overhalet på uddannelsessystemets kvalitet, samarbejde mellem universiteter og industri samt kvaliteten af forskningen. Danmark ligger også relativt lavt på andelen af arbejdsstyrken med en videregående uddannelse.

Coronakrisen er en lejlighed til at opkvalificere arbejdsstyrken og ruste den bedre til de strukturelle ændringer, som fremtiden byder. Hvis ledige får bedre mulighed for at efteruddanne sig på alle uddannelsesniveauer, vil det stille både den enkelte medarbejder og samfundet bedre på den anden side af coronakrisen.

For den enkelte medarbejder kan en barriere for at efteruddanne sig være, at indtægten under uddannelse er for lav til, at man kan få privatøkonomien til at hænge sammen. Derfor foreslår Advisory Boardet en kombination af initiativer, der skal gøre efteruddannelse attraktivt: Ledige skal kunne få højeste dagpengesats, når de deltager i kompetencegivende uddannelse. For personer i arbejde skal virksomhederne kunne få højere lønkomensation, hvis de bevilliger efteruddannelse til medarbejderne. For at sikre, at lønnedgangen ikke bliver for stor, skal det være muligt for den enkelte medarbejder at kunne bruge en lille del af sin pensionsopsparing til at understøtte indkomsten under efteruddannelse. Initiativerne skal gælde indtil udløbet af 2022.

Note: Indekset indeholder 18 (kvalitative og kvantitative) indikatorer på, hvor attraktivt et land er at investere i, og der indgår 44 lande. Indekset er blevet opdateret til 2016, hvilket er så langt frem der er data for alle 18 indikatorer.

DVCA Advisory Boardet blev sekretariatsbetjent af:

Eva Rytter Sunesen
Implement Consulting
Group

Niklas Leifelt
Implement Consulting
Group

Morten Høyer
DVCA

Baggrundanalyser kan findes på dvca.dk.

dvca

Otto Mønstedsgade 5
1571 København K
www.dvca.dk
dvca@dvca.dk

DVCA er brancheforeningen for kapital- og venturefonde samt business angels i Danmark, som fokuserer på, at Danmark skal placere sig endnu stærkere som et attraktivt investeringsland. DVCA's medlemmer repræsenterer hele investeringskæden fra individuelle, private investorer, over venturefonde og kapitalfonde til institutionelle investorer samt associerede medlemmer. Foreningen varetager den politiske interessevaretagelse på vegne af dens medlemmer over for omverdenen, ligesom den arbejder for bedre rammevilkår for virksomhedsinvesteringer.